ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

ОФФИЦІАЛЬНАЯ ГАЗЕТА

№ 16.

KURYER WILEŃSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. ВТОРНИКЪ, 26-го *Февраля* — **1846** — *Wilno.* WTOREK, 26-go *Lutego.*

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 20 *Февраля.*

Высочайшею Грамотою, 19-го Января, Всемилостивѣйше пожалованъ Кавалеромъ Ордена Св. Александра Невскаго, Тайный Совѣтникъ, Статсъ-Секретаръ *Дегай.*

— Высочайшими Грамотами, 20 го Ноября, Дѣйствительный Каммергеръ Двора Его Величества Короля Сицилійскаго, Князь *ди-Монтелеоне*, Герцогъ *ди-Терранова*, и Генералъ-Маіоръ Королевско-Сицилійской службы, Командиръ Пѣхотной Бригады, *Кардамона*, Всемилостивѣйше пожалованы Кавалерами Императорскаго и Царскаго Ордена Св. Станислава 1 й степени.

— Надворный Совѣтникъ *Протейкинскій*, Всемилостивѣйше уволенъ, согласно его прошенію, отъ должности Могилевскаго Вице-Губернатора, и повелѣно быть въ сей должности служащему въ Министерствѣ Внутреннихъ Дѣлъ Коллежскому Совѣтнику *Боборыкину.*

—

Въ Сенатскихъ Вѣдомостяхъ напечатанъ трактатъ, заключенный, 13 (25) Сентября 1845 года, между Его Императорскимъ Величествомъ Государемъ Императоромъ и Его Величествомъ Королемъ Обѣихъ Сицилій, о предоставленіи судамъ и подданнымъ обѣихъ Высокихъ договаривающихся сторонъ свободы мореплаванія и торговли во всѣхъ частяхъ обоюдныхъ Ихъ владѣній, гдѣ мореплаваніе и торговля нынѣ дозволены, или впредь будутъ дозволены подданнымъ и судамъ какой либо другой Державы.

—

Съ дозволенія Господина Намѣстника Кавказскаго и Генералъ-Губернатора Новороссійскаго и Бессарабскаго, съ наступившаго 1846 года издается въ Тифлисѣ газета, подъ названіемъ: „Кавказъ,“ на Русскомъ и отдѣльно на Армянскомъ языкѣ.

Варшава.

Въ ночи съ 9 (21) на 10 (22) сего Февраля въ городѣ Седльцахъ случилось происшествіе, которое достаточно описать, основываясь на показаніяхъ самыхъ предводителей онаго, чтобъ убѣдиться въ безразсудствѣ и даже безумствѣ участвующихъ въ немъ.

Изъ газетъ извѣстно уже о заговорахъ въ Герцогствѣ Познанскомъ, открытыхъ Прусскимъ пра-

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 20 go *Lutego.*

Przez Najwyższy Dyplomat, 19-go Stycznia, Najłaskawiéj mianowany został Kawalerem Orderu Św. Alexandra Newskiego, Radzca Tajny, Sekretarz Stanu *Degaj.*

— Przez Najwyższe Dyplomata, z dnia 20-go Listopada, Rzeczywisty Szambelan Dworu N. Króla Sycylijskiego, Xiążę *di-Monteleone*, Xiążę *di-Terranova*, i Jenerał-Major wojsk Królewsko-Sycylijskich, Dowódzca Brygady Pieszéj, *Cardamona*, Najłaskawiéj mianowani zostali Kawalerami Cesarsko-Królewskiego Orderu Św. Stanisława klassy 1-éj.

— Radzca Dworu *Protejkiński*, na własną prośbę Najłaskawiéj uwolniony od obowiązku Mohylewskiego Wice-Gubernatora, i rozkazano bydź w tym obowiązku służącemu w Ministeryum Spraw Wewnętrznych, Radzcy Kollegialnemu *Boborykinowi.*

—

W Senackiéj Gazecie wydrukowany jest traktat, zawarty 13 (25) Września 1845 roku, między Najjaśniejszym Cesarzem Jego Mością i Najjaśniejszym Królem Obojga Sycylii, względem nadania okrętom i poddanym obu układających się stron, wolności żeglugi i handlu we wszystkich częściach Ich posiadłości, gdzie tylko żegluga i handel są teraz, lub następnie mają bydź dozwolone poddanym i okrętom jakiegokolwiekbądź innego Państwa.

—

Z dozwolenia P. Naczelnika Kaukazkiego i Jenerał-Gubernatora Noworossyjskiego i Bessarabskiego, od początku 1846 roku wychodzi w Tyflisie gazeta, pod tytułem: „*Kaukaz*“, po Rossyjsku i oddzielnie po Armiańsku.

Warszawa.

W nocy, z dnia 9 (21) na 10 (22) b. m., miasto Siedlce było widownią wypadku, który dość jest opisać na zasadzie zeznań samych przewodzców, żeby powziąć przekonanie o całéj nierozwadze i szaleństwie tych, którzy w nim udział mieli.

Wiadome już są czytelnikom z gazet, spiski, jakie w Wielkiem Xięstwie Poznańskiem knowane i przez wła-

вительствомъ. Во время составленія такихъ заговоровъ, съ намѣреніемъ равно преступнымъ, прибылъ изъ Герцогства Познанскаго въ Царство Польское, владѣющій здѣсь имѣніемъ Куфлевомъ, Брониславъ Домбровскій, который, назвавъ себя громкимъ титуломъ Главнокомандующаго Генерала возстанія на правомъ берегу Вислы, вовлекъ въ свой замыслъ помѣщика деревни Цисей Панталеона Потоцкаго и нѣсколькихъ праздныхъ людей, изъ Варшавы прибывшихъ, и предпринялъ съ ними напасть на городъ Седлѣцы.

Трудно однако жъ было заговорщикамъ, которыхъ было всего четверо, привлечь на свою сторону крестьянъ деревень Цисей и Пирога. Малое только число крестьянъ подпоенныхъ водкою и обманутыхъ льстивыми обѣщаніями, допустило увлечь себя. Большая же часть ихъ противилась увѣщаніямъ заговорщиковъ. Многіе изъ нихъ со слезами умоляли не вовлекать ихъ въ преступленіе, и поддались только дѣйствію сильныхъ наущеній и водки.

Впереди собранной шайки отправившейся въ ночи 9 (21) Февраля изъ дома Потоцкаго, ѣхалъ верхомъ самъ Потоцкій, (главный же предводитель Домбровскій, не ожидая послѣдствій похода, скрылся). Помощникъ Потоцкаго, Апликантъ при Прокурорѣ въ Варшавѣ, Станиславъ Коцишевскій, ѣхалъ также сзади, чтобы удерживать крестьянъ отъ побѣговъ. Но и эта предосторожность была тщетна. Изъ всей собранной шайки едва 12 или 15 человѣкъ дошли до Седлецъ. Не трудно было заговорщикамъ войти въ городъ, гдѣ кромѣ малой Инвалидной команды, 6 Казаковъ, и одного жандарма, нѣтъ другаго гарнизона. Стоявшій на караулѣ рядовой, первый палъ жертвою ихъ злодѣйствія. Потомъ, выстрѣливши нѣсколько разъ въ гауптвахту, Потоцкій, Коцишевскій и Жарскій ворвались въ домъ, гдѣ было кассино, выстрѣлили въ стоявшаго предъ дверьми жандарма и прислуживавшаго Еврея, и приглашали всѣхъ пристать къ нимъ. Когда на поднявшійся шумъ, вышелъ изъ залы Уѣздный Начальникъ Гинцъ, то Потоцкій приставилъ ему къ груди пистолетъ, спустилъ курокъ, но пистолетъ осѣкся. Потомъ заговорщики бѣжали изъ Седлецъ, оставленные всею своею командою. Трое только заговорщиковъ, Потоцкій, Коцишевскій и Жарскій, (четвертый же, Лютинскій, пропалъ), скитаясь по глубокимъ снѣгамъ, утромъ 10 (22), пришли въ деревню Вогынку, откуда съ нанятымъ фурманомъ, по проселочнымъ дорогамъ, прибыли въ деревню Жебраки, а оттуда, бродя цѣлый день и питаясь однимъ снѣгомъ, въ намѣреніи достичь до деревни Цисей, они прибыли въ 10 часовъ вечера въ дер. Новаки, а наконецъ въ деревню Пирога. Здѣсь былъ положенъ конецъ ихъ подвигамъ. Въ то время когда они изнуренные дорогою, заснули, крестьяне той деревни, тѣ же самые люди, которыхъ они хотѣли вовлечь въ свое преступленіе, схватили ихъ, связали, и за конвоемъ Казаковъ отправили въ Седлѣцы. Виновные проклинали главнаго зачинщика Домбровскаго, который вовлекши ихъ въ преступленіе, первый бѣжалъ.

dze Pruskie wykryte zostały. Wśród tychto zamachów w równie zbrodniczych zamiarach, przybył z Xięstwa Poznańskiego do Królestwa Polskiego, posiadający w témże Królestwie dobra Kuflew, Bronisław Dąbrowski, który nadawszy sobie szumny tytuł Naczelnego Jenerała powstania na prawym brzegu Wisły, i pozyskawszy wciągnąć do spisku, Pantaleona Potockiego, obywatela ze wsi Cisie, niemniéj kilku ludzi bez zatrudnienia z Warszawy, ułożył plan wyprawy na Siedlce.

Trudniéj było spiskowym, których było czterech, przeciągnąć na swą stronę wieśniaków ze wsi Cisie i Pieroga. Mała tylko liczba, upojona wódką i zdurzona zwodniczemi obietnicami, uwieść się dała. Wielu z nich stale opierało się zachętom burzycieli, a wielu, ze łzami w oczach błagało ich o niewciąganie ich do tego przestępstwa, i tylko silnemu działaniu próśb i wódki uległo.

Na czele wyprawy, która w nocy z dnia 9 (21) na 10 (22) od Potockiego wyruszyła, jechał konno Potock, (naczelny bowiem wódz Dąbrowski, nie czekając rozpoczęcia tejże, ratował się ucieczką), a pomocnik Potockiego, Applikant przy Prokuratorze w Warszawie, Stanisław Kociszewski, jechał także konno, i trzymał straż tylną, iżby wstrzymywać wieśniaków od ucieczki. Ostrożność ta atoli była nadaremną, gdyż z całéj zebranéj bandy, zaledwie 12 do 15 głów, przyszło pod Siedlce. Bez trudności weszli spiskowi do miasta, w którém, prócz małéj straży inwalidów, sześciu kozaków i żandarma, innego garnizonu nie bywa. Stojący na warcie żołnierz padł piérwszy ofiarą ich zbrodni; następnie Potocki, Kociszewski i Żarski, wystrzeliwszy kilka razy do odwachu, wpadli do domu, w którym byli zebrani goście na kassyno; wystrzélili do stojącego przy domu żandarma i posługującego żyda, i wołali do obecnych, żeby się z nimi łączyli. Na wszczęty hałas, wyszedł z sali kassynowéj Naczelnik Powiatu Hincz; do piersi wychodzącego przyłożył Potocki krucicę, lecz nie spaliło mu na panewce. Potém zaraz spiskowi rozpoczęli odwrót z Siedlec, w zmniejszonéj nader liczbie, bo pozbawieni całkowicie komendy. Trzéj zatem spiskowi, Potocki, Kociszewski i Żarski, gdyż czwarty Lutyński im zginął, uciekając przez głębokie śniegi, doszli nad ranem 10 (22) do wsi Wohynka, ztamtąd najętą furmanką i manowcami przybyli do wsi Żebraka, skąd, po całodziennem błądzeniu, i żyjąc jedynie śniegiem, w zamiarze dostania się do wsi Cisie, o godzinie 10-éj wieczorem stanęli we wsi Nowaki, a nareszcie we wsi Pierogu. Tu był koniec ich wyprawy: w chwili bowiem, gdy znużeni snem spoczęli, przez miejscowych włościan, a zatem należących do klassy tych ludzi, których uwieść i wciągnąć do zbrodni usiłowali, ujęci, związani i przez Kozaków do Siedlec odprowadzeni zostali, wszyscy złorzecząc głównemu hersztowi Dąbrowskiemu, który wplątawszy ich w zbrodnicze zamiary, sam piérwszy ratował się ucieczką.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Пруссія.

Въ прусской всеобщей газетѣ N. 48, пишутъ изъ Берлина, отъ 16 Февраля, слѣдующее: „Въ продолженіе слѣдствія о заговорѣ въ Герцогствѣ Познанскомъ и въ нѣкоторыхъ округахъ западной Пруссіи, принадлежавшихъ прежде къ Герцогству Варшавскому, мѣстное начальство удостовѣрилось, что зачинщики заговора, несмотря на задержаніе многихъ оговоренныхъ изъ низшаго класса людей, не перестали дѣйствовать къ осуществленію своихъ замысловъ. Подстрекаемые соумышленниками Польскихъ выходцевъ, намѣревались они возбудить смятеніе. Но по открытіи главныхъ зачинщиковъ, арестованы были 14 Февраля, въ полдень, тѣ изъ нихъ, кои находились въ г. Познани, и даны надлежащія предписанія начальствамъ прочихъ округовъ. Въ предупрежденіе же того, дабы разсѣянные по разнымъ мѣстамъ соумышленники не освѣдомились о происшествіяхъ въ Познани, заперты были, на нѣсколько часовъ, городскія ворота; впрочемъ спокойствіе нарушено не было. Арестованные 14 Февраля лица, 40 человѣкъ, принадлежатъ большею частію къ числу молодыхъ помѣстныхъ владѣльцевъ Познанской провинціи. Ко-

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Prussy.

Powszechna Gazeta Pruska Nr. 48, pisze z Berlina pod dniem 16-go lutego r. b. co następuje: „W dalszym ciągu badań przedsięwziętych co do odkrytego spisku w Wielkiem Xięztwie Poznańskiem i w niektórych obwodach Pruss Zachodnich, dawniéj do Wielkiego Xięztwa Warszawskiego należących, Władze przekonały się, że sprawcy główni tego spisku, pomimo ujęcia znacznéj liczby niższéj klassy ludzi również skompromitowanych, nieprzestali wykonania swych planów; zachęceni przez emisarjuszów Polskich wychodźców, mieli zamiar wznieść zaburzenie. Gdy atoli odkryto nazwiska głównych sprawców, aresztowano zatem dnia 14-go b. m. około południa tych z pomiędzy nich, którzy się znajdowali w Poznaniu, i wydano stosowne rozkazy do innych obwodów. Aby na prowincyi rozproszeni wspólnicy o zaszłych wypadkach w Poznaniu nie byli wcześnie uprzedzeni, zamknięto bramy miasta na kilka godzin: zresztą spokojność wcale nie była przerwana. Osoby, które dnia 14-go b. m. były aresztowane, a których liczba wynosi 40 głów, należą po większéj części do młodych właścicieli gruntowych prowincyi. Jenerał dowodzący 5-tym korpusem armii, v. Colomb, celem zabezpieczenia ogólnéj spokojności, i aby być gotowym na

мандующій 5-мъ корпусомъ прусской арміи Генералъ *фонъ Коломбъ*, въ обезпеченіе общественнаго спокойствія, и дабы быть въ готовности на всякій случай, распорядился о сосредоточеніи въ сей провинціи нѣкоторыхъ войскъ, въ Силезіи расположенныхъ; но приготовленія сіи, повидимому, не нужны, такъ какъ все народонаселеніе, именно сельскіе жители, не принимали въ заговорѣ малѣйшаго участія, а потому надежды заговорщиковъ основывались на однихъ мечтахъ. 14-го Февраля, обнародовано въ Познани слѣдующее объявленіе: Принятыя нынѣ чрезвычайныя мѣры, указаны необходимостію. Спокойствіе и порядокъ требуютъ того, чтобы городскія ворота и мосты были заперты и снабжены войсками. Сдѣланныя распоряженія объ арестованіи лицъ, относятся къ обвиняемымъ въ умыслахъ противъ Правительства, общественной безопасности и частной собственности, какъ въ г. Познани, такъ и въ провинціи. Такъ какъ цѣлію тѣхъ распоряженій есть обезпеченіе города и провинціи отъ худыхъ послѣдствій, то мы надѣемся, что благомыслящіе жители Познани, ради собственнаго спокойствія, положась на попечительность Правительства, какъ истинные граждане и вѣрноподданные Его Величества, не оставятъ сообразоваться съ таковыми распоряженіями. Но если бы нѣкоторые, по неблагоразумію своему, или по злоумышленію, рѣшились поступать вопреки сихъ распоряженій, или возбуждать безпокойствія, то должны будутъ отнести къ собственной винѣ своей строгія мѣры, какимъ подвергнутся.— Познань, 14 Февраля 1846 года.

(подписали): Старшій Комендантъ Генералъ-Лейтенантъ *Штейнекеръ*.

Президентъ Полиціи, *Минутоли*."

Въ дополненіе къ тому, въ бреславской газетѣ N. 43, напечатано о происшествіяхъ въ Познани слѣдующее:

„По принятымъ со стороны Правительства энергическимъ мѣрамъ, покушеніе злоумышленниковъ навсегда останется тщетнымъ. Въ обѣденное время, площадь Вильгельма, въ одно мгновеніе, занята была войскомъ; всѣ выходы, мосты и городскія ворота заперты; засимъ приступлено къ арестованію обвиненныхъ."

Въ всеобщей прусской газетѣ, N. 51, напечатано изъ Берлина отъ 19 Февраля, слѣдующее: „По послѣднимъ донесеніямъ изъ Познани, въ тамошней провинціи по 17-е число вечеромъ, было все спокойно, и за городомъ арестованы были многія лица, задержаніе коихъ предположено было 14 числа."

Франція

Парижъ, 16 *Февраля*.

Вчера, прусскій посланникъ при здѣшнемъ дворѣ графъ Арнимъ, имѣлъ честь предст вить Королю, въ частной аудіенціи, письмо своего Государя, коимъ онъ отзывается отъ своего поста. Въ тотъ же день, марокскій посланникъ, Сиди эль-Гарешъ, имѣлъ честь откланиваться Королю.

— Третьяго дня утромъ, на Карусельскую площадь, приведены были лошади, присланныя въ подарокъ Королю Французовъ отъ марокскаго императора. Король, въ сопровожденіи блистательной свиты, присутствовалъ при сдачѣ сихъ лошадей.

— Въ журналѣ *Toulonnais*, отъ 10-го с. м. увѣдомляютъ, что эскадра назначенная въ Мадагаскаръ выйдетъ оттуда въ непродолжительномъ времени. По этому слухи, будто экспедиція эта не состоится, не подтвердились.

— Въ *Courrier Français* пишутъ: Герцогъ Омальскій отправится въ Африку, не для принятія отъ генерала Бедо начальства надъ Константинскою провинціею, но будетъ облеченъ гораздо обширнѣйшею властью, и вмѣстѣ съ тѣмъ приметъ на себя большую отвѣтственность; это назначеніе оправдываетъ настоящее положеніе дѣлъ.

— Въ одномъ изъ парижскихъ журналовъ, послѣднія происшествія въ Альжиріи поясняются слѣдующимъ образомъ: „Въ альжирскомъ Мониторѣ, стараются скрыть настоящее положеніе дѣлъ, а незначительные успѣхи въ нѣсколькихъ дѣлахъ съ Бу-Мазою и другими арабскими военачальниками, выставляютъ въ весьма выгодномъ свѣтѣ; но дѣла идутъ не такъ; вся армія до того изнурена, что не способна къ большому походу. Ускоренными маршами маршалъ Біожо совершенно разстроилъ войска, не бывшія еще въ сраженіи, а между тѣмъ Абд-эль-Кадеръ напра-

wszelkie wypadki, sprowadził do téj prowincyi niektóre oddziały wojska w Szląsku konsystujące; lecz przygotowania te zdają się być niepotrzebne, ponieważ ogół ludności, a mianowicie stan wieśniaczy, zupełnie do niczego nie należał, a tém samém nadzieja spisku opierała się tylko na illuzyach." Następujące ogłoszenie zostało dnia 14-go b. m. podane w Poznaniu do ogólnéj wiadomości mieszkańców: Nadzwyczajne dziś poczynione rozporządzenia wynikły z koniecznéj potrzeby. Osadzenia wojskiem i zamknięcia bram miasta i mostów wymagają spokojność i porządek. Przedsięwzięte aresztowania ściągają się do indywidyów, obwinionych o uwłaczanie Rządowi i o naruszenie bezpieczeństwa osób i ich własności, tak w mieście Poznaniu, jako i na prowincyi. Ponieważ celem jest zabezpieczyć miasto i prowincyą od niebezpiecznych złych skutków, spodziewamy się po dobrze myślących mieszkańcach Poznania, że oddając się pieczy Rządu, co do ich własnéj spokojności, zechcą, jako dobrzy Obywatele i wierni poddani N. Króla Jego Mości, zastosować się spokojnie do przedsięwziętych rozporządzeń. Gdyby atoli niektórzy, bądź przez nierozsądek, bądź przez złe zamysły, poważyli się działać przeciw tym rozporządzeniom, lub wzniecać niespokojności, natenczas przypiszą sami sobie skutki surowości, któréj ulegną.— Poznań, dnia 14-go lutego 1846 roku.

Piérwszy Komendant Jenerał-Lejtnant *v. Steinacker*.
Prezydent Policyi *v. Minutoli*."

Gazeta Wrocławska N. 43 również o tych wypadkach w Poznaniu, pisze, jak następuje:

„W skutek sprężystego działania władz, zamachy spiskowych nazawsze zniweczone zostały. W czasie obiadowania w hotelach, plac Wilhelma w okamgnieniu został wojskiem osadzony i wszystkie wyjścia, mosty i bramy miasta zamknięte; poczém nastąpiły aresztowania obwinionych".

Gazeta Powszechna Nr. 51, pisze z Berlina pod dniem 19-m lutego, co następuje: „Według najświeższych wiadomości z Poznania, prowincya do dnia 17-go wieczorem była zupełnie spokojna, i część znaczna dnia 14-go b. m. zamierzonych aresztowań, została uskuteczniona za obrębem Poznania.

Francya.

Paryż, 16 *lutego*.

W dniu wczorajszym, Hr. Arnim, dotychczasowy Poseł Pruski przy tutejszym dworze, na osobistém posłuchaniu, złożył Monarsze pismo Króla swego, odwołujące go z Paryża. W tymże samym dniu, miał posłuchanie pożegnalne Poseł Marokkański, Sidi-el-Haresz.

— Zawczoraj przed południem, przywiedziono na plac Karuzelski konie, przesłane Królowi przez Cesarza Marokkańskiego. Sam Monarcha, otoczony sztabem jeneralnym, był obecnym przy oddaniu tych podarunków.

— Dziennik *Toulonnais* donosi, pod dniem 10-m b. m, że flota, przeznaczona na wyprawę do Madagaskaru, niebawem rozwinie żagle. Pogłoska o zaniechaniu téj wyprawy została urzędowie zaprzeczoną

— Z *Kuryera Francuzkiego*: „Xiążę Aumale nie będzie wysłany do Algieryi, w celu zastąpienia Jenerała Bedeau w dowództwie prowincyi Konstantyny, ale jak nam wiadomo, z najobszerniejszemi pełnomocnictwami. Na Xięciu spoczywać będzie wielka odpowiedzialność: wyjątkowa atoli ważność stanu rzeczy, dostatecznie posłannictwo to usprawiedliwa".

— Jeden z dzienników Paryzkich, objaśnia następującym sposobem dotychczasowe wypadki Algierskie: „*Monitor Algierski* usiłuje osłonić istotny stan rzeczy, a małe przewagi, odniesione w kilku potyczkach nad Bu-Mazą i innymi dowódzcami, przedstawia nader korzystnie. Atoli rzecz ta ma się zupełnie inaczéj. Cała armia jest znużona, zatém nie zdolna do większéj wyprawy. Pochody pośpieszne Marszałka Bugeaud zniszczyły zupełnie wojska, które jeszcze nie były w boju, gdy tymczasem Emir poszedł na zachód. Że obecny stan rzeczy jest nader zatrważający, może służyć za dowód rozkaz Marszałka, aby natychmiast

вилъ путь къ западу. Настоящее положеніе дѣлъ, конечно, ужасно; доказательствомъ тому можетъ служить приказъ маршала о вооруженіи арестованныхъ военныхъ чиновъ и образованіи подвижной національной гвардіи. Въ кавалеріи такой чувствуется недостатокъ въ лошадяхъ, что по повелѣнію маршала прибавлено на каждую по 100 фр цѣны. Гражданское управленіе въ Альжиріи находится въ самомъ жалкомъ положеніи. Многіе высшіе чиновники обвиняются въ большихъ злоупотребленіяхъ, побудившихъ главнаго директора сего управленія нарядить строгое слѣдствіе. Книгопечатаніе въ Альжиріи сдѣлалось совершенно зависящимъ отъ губернатора, который можетъ закрыть каждую типографію, слѣдственно и прекратить изданіе каждаго журнала. По сей причинѣ, альжирскіе журналы, опасаясь за свое существованіе, не осмѣливаются писать настоящей истины. Недавно они не дерзнули даже разбирать составленнаго маршаломъ Бюжо, плана колонизаціи и выказать слабую его сторону; ибо графъ Гуйо предписалъ издателямъ, чтобы на будущее время остерегались они отъ всякихъ замѣчаній о военномъ и гражданскомъ управленіи въ Альжиріи, а въ противномъ случаѣ подвергнутся личной отвѣтственности. Если послѣ сего журналы хранятъ молчаніе, то можно догадываться, по какому поводу.

— Вчера, Г. Викторъ Гюго, въ первый разъ, по званію члена палаты перовъ, сказалъ рѣчь, возбудившую краснорѣчіемъ своимъ всеобщее вниманіе. Онъ требовалъ, чтобы право владѣнія фабриками продолжалось 30 лѣтъ.

— Недавно полученъ здѣсь экземпляръ журнала *Polynesian*, отъ 2 Сентября 1845 года, издаваемаго въ Гонолулу, столицѣ Сандвичевыхъ острововъ. Изъ этого номера видно, что 21 Мая, министръ внутреннихъ дѣлъ открылъ засѣданіе законодательнаго сословія рѣчью, въ которой увѣдомляетъ Штаты, что въ скоромъ времени, предложенъ имъ будетъ проектъ новаго устава, по образцу уставовъ французскаго, англійскаго, бельгійскаго и американскаго.

— Изъ Отаити пишутъ, что власть французскаго протекторства, не будетъ распространяться на всѣ острова, которые нѣкогда принадлежали Королевѣ Помаре, но ограничится островами на Отаити и Цимео.

17 *Февраля.*

Герцогиня Немурская благополучно разрѣшилась сегодня отъ бремени принцессою, которая, по волѣ Короля, наречена именами: Маргарита, Аделаида, Марія Орлеанская.

— Палата депутатовъ продолжала сегодня разсматривать проектъ о каналахъ.

— Въ *Constitutionnel* увѣдомляютъ, что въ нынѣшнемъ году министры будутъ стараться о скоромъ окончаніи парламентскихъ дѣлъ. Въ концѣ Марта, г-нъ Биньонъ представитъ докладъ о бюджетѣ, который немедленно будетъ разсмотрѣнъ, такъ, что въ концѣ Мая парламентъ будетъ закрытъ, а выборы членовъ начнутся въ Іюлѣ мѣсяцѣ.

— Изъ Альжира снова получены извѣстія отъ 10 с. м.. Абд-эль-Кадеръ покушался вторгнуться въ провинцію, но такъ какъ жители приняли его равнодушно, даже почти непріязненно, то онъ не осмѣлился идти далѣе. По послѣднимъ извѣстіямъ, онъ находится теперь въ странѣ Флисовъ. Колонны маршала Бюжо и генерала Бедо направились къ Гамзѣ, съ тѣмъ, чтобы отрѣзать ему возвратный путь изъ восточной провинціи: не льзя думать, чтобы онъ направилъ путь къ Константинѣ. Пораженіе шайки Бенъ-Салема, который, какъ говорятъ, самъ убитъ въ дѣлѣ, послужитъ тяжкимъ урокомъ эмиру. Бенъ-Салемъ потерялъ 2,500 штукъ рогатаго скота, 600 ружей, нѣсколько знаменъ, и много военныхъ снарядовъ и жизненныхъ припасовъ.

— Парижскіе адвокаты, имѣли недавно между собою совѣщаніе относительно вопроса, должно-ли священническій санъ, во Франціи, почитать препятствіемъ ко вступленію въ бракъ? Вопросъ сей рѣшенъ былъ большинствомъ мнѣній, что законы не воспрещаютъ духовенству вступать въ бракъ.

— Подтверждается извѣстіе, что французскій генеральный консулъ, г-нъ Левассеръ, прекратилъ свои сношенія съ гаитскимъ правительствомъ, и прибывъ на фрегатъ *Thetis*, прислалъ послѣднюю ноту, коею потребовалъ въ вознагражденіе консульскаго агента, г-на Дюбрака, 50,000 гурдовъ, но въ этомъ требованіи, равно какъ и въ первомъ, ему отказано. Гаитское

uzbrojono wojskowych w areszcie zostających, tudzież mobilizowano gwardye narodowe. Jazda tak jest pozbawiona koni, że Marszałek kazał cenę każdego z nich o sto fr. pomnożyć. Zarząd cywilny Algieryi, znajduje się jeszcze w opłakańszym stanie. Wielu urzędników wyższych dopuściło się znacznych nadużyć. Dyrektor jeneralny ściśle dochodzi popełnionych zdrożności. Prassa Algierska stała się łupem dowolności: wolno bowiem Gubernatorowi zamknąć każdą drukarnią, a tym sposobem zwinąć każdy dziennik. Z tego to powodu, pisma czasowe Algierskie, zostając w ciągłéj obawie, nie śmiały szczeréj prawdy wyjawić. Nie dawno nawet, nie ośmieliły się rozbierać krytycznie planu Marszałka o kolonizacyi ani wykazać słabéj jego strony, gdyż Hr. Guyot zalecił właścicielom pism czasowych, aby na przyszłość wystrzegali się wszelkich uwag o zarządzie wojskowym i cywilnym Algieryi, w przeciwnym bowiem razie ściągną na siebie odpowiedzialność osobistą. Jeżeli zatém dzienniki zachowują ścisłe milczenie, można się łacnie domyśleć, z jakiego pochodzi to powodu.

— Wczoraj, po-raz piérwszy mówił w Izbie Parów P. Wiktor Hugo, jako członek téj Izby. Mowa jego, będąca wzorem krasomówstwa, zajęła mocno słuchaczów. P. Wiktor Hugo żądał, by prawo własności fabryk rozciągało się na lat 30.

— Otrzymaliśmy niedawno dziennik *Polynesian*, z dnia 2 września 1845 r., wychodzący w Honolulu, stolicy wysp Sandwichskich, w którym wyczytujemy, że 21-go maja, tameczny Minister spraw wewnętrznych zagaił posiedzenie ciała prawodawczego mową, w zamiarze zawiadomienia stanów, że niebawem przełoży im projekt nowéj ustawy, na wzór ustaw Francyi, Anglii, Stanów-Zjednoczonych i Belgii.

— Donoszą z Otaity, że protektorat francuzki, nie na wszystkie wyspy należące niegdyś do Królowy Pomareh, lecz tylko na Otaity i Cimeo rozciągać się będzie.

Dnia 17 lutego.

Xiężna Nemours powiła dziś szczęśliwie córkę, któréj, z rozkazu Króla, dano imiona: Małgorzata-Adelaida-Maria d'Orléans.

— Izba Deputowanych zajmowała się dzisiaj dalszym rozbiorem projektu do prawa o kanałach.

— *Constitutionnel* donosi, że Ministrowie śpieszyć się będą z ukończeniem obrad Izb tegorocznych. P. Bignon zda przy końcu Marca sprawozdanie o budżecie, który natychmiast roztrząsany będzie: Izby zatém przy końcu Maja ukończą swe prace, a nowe wybory rozpoczną się w Lipcu.

— Mamy znowu świeże z Algieru wiadomości, z dnia 10-go b. m.: Abd-el-Kader zamierzał wkroczyć do prowincyi wschodniéj, dotarł aż do Busady, ale będąc przyjęty z oziębłością prawie nieprzyjaźną przez mieszkańców, nie śmiał posunąć się daléj. Według ostatnich doniesień, znajduje się w okręgu Flissów. Kolumny Marszałka Bugeaud i Jenerała Bedeau udały się ku Hamzie, w zamiarze przecięcia mu odwrotu z prowincyi wschodniéj. Zdaje się jednak rzeczą niepodobną, ażeby Abd-el-Kader mógł rzucić się ku Konstantynie. Klęska zadana bandzie Ben-Salema, który miał sam poledz w potyczce, jest surową nauką dla Emira. Ben-Salem utracił 2,500 sztuk bydła, 600 strzelb, kilka chorągwi, tudzież znaczne zapasy potrzeb wojennych i żywności.

— Niedawno adwokaci Paryzcy odbywali naradę, czy we Francyi święcenie kapłańskie ma bydź uważane za przeszkodę prawną do zawierania ślubow małżeńskich? Mała większość rozstrzygnęła tę kwestyą, że prawo krajowe nie sprzeciwia się małżeństwu duchownych.

— Potwierdza się, że nasz Konsul jeneralny, P. Levasseur, zerwał związki dyplomatyczne z rządem Hajtyjskim, i zwinąwszy swoję flagę, udał się na pokład fregaty *Thetis*, skąd przesłał swoje *ultimatum*, w którém żąda wynagrodzenia dla ajenta konsularnego, P Dubrac, 50 000 gurdów. Projekt ten jednakże równie jak piérwszy odrzucony został. Rząd Hajtyjski miał oświadczyć, że nigdy nie

правительство объявило, что оно не допустить, чтобы г нъ Левассеръ когда либо возвратился въ Портъ-о-Пренсъ къ должности генеральнаго консула.

— Жители города Сенъ-Жерменъ-ан-Ле, въ которомъ родился Людовикъ XIV, намѣрены соорудить памятникъ сему Королю, на одной изъ городскихъ площадей. Къ сему подалъ мысль г-въ Дюма, и первый пожертвовалъ на этотъ предметъ сумму въ 10,000 франковъ.

18 Февраля.

Вчера не было засѣданія въ палатѣ перовъ, а палата депутатовъ разсматривала проектъ постановленія о каналахъ.

— Марокскій посланникъ отправился въ Африку.

— Въ журналахъ сообщали, что принцъ Жуэнвильскій назначенъ будетъ начальникомъ флота въ Средиземномъ морѣ; по этому поводу, говорятъ, что англійское правительство сдѣлало замѣченіе, что принцъ слишкомъ молодъ и опрометчивъ, для командованія флотомъ на морѣ, на которомъ такъ часто сталкиваются французскіе и англійскіе интересы. Носятся слухи, что вслѣдствіе сего замѣчанія, начальство надъ флотомъ въ Средиземномъ морѣ, будетъ ввѣрено адмиралу зрѣлыхъ лѣтъ, и что герцогъ отправится посланникомъ въ Бразилію.

— Капитанъ корабля Треуаръ, произведенъ въ контръ-адмиралы, за отличіе, при взятіи морскихъ баттарей, подъ Параною, въ дѣлѣ 20 Ноября.

— Контръ-адмиралъ Лапласъ, начальникъ морскаго поста при антильскихъ островахъ и въ мексиканскомъ заливѣ, прибылъ въ гавань Гаити, въ первыхъ числахъ Января, и имѣлъ продолжительное совѣщаніе съ начальникомъ Лартигомъ, который велъ переговоры съ президентомъ Пьерро, по дѣлу Г. Дюбрака и французскаго генеральнаго консула, Левассера.

— Въ Тулонѣ приготовленія къ мадагаскарской экспедиціи, продолжаются: артиллерія и пѣхота, назначенныя въ сію экспедицію, начинаютъ садиться на линѣйный корабль *Neptune*, и фрегатъ *Belle-Poule.*

— Министръ просвѣщенія учредилъ коммиссію, для разсмотрѣнія книгъ, употребляемыхъ въ училищахъ, зависящихъ отъ университета.

— Совѣтъ министровъ разсматривалъ вчера требованія альжирскаго генералъ-губернатора: вслѣдствіе сего совѣщанія, военный министръ отправляетъ въ Альжиръ два полка кавалеріи и 4,000 пѣхоты. 9 й полкъ конныхъ егерей, почти совершенно разбитый, возвращается во Францію. Полки предназначенные въ Африку, отправятся чрезъ Марсель и Тулонъ. Вмѣстѣ съ этимъ подкрѣпленіемъ, альжирская армія будетъ состоять изъ 100,000 чел.

Англія

Лондонъ, 14 Февраля.

Вчера, въ Букингамѣ, происходилъ выборъ члена парламента, на мѣсто сэръ Фримантля, отказавшагося отъ парламентской должности. Всѣ единодушно избрали маркиза Чандоса, сына герцога Букингама. Въ благодарственной своей рѣчи, маркизъ объявилъ, что онъ совершенно противенъ свободной торговлѣ, и что первую рѣчь въ нижней палатѣ произнесетъ противъ мѣръ Р. Пиля.

— Въ *Standard* напечатано: На дняхъ любопытство публики возбуждено было полученіемъ въ складочной лондонской таможенной конторѣ довольно значительнаго тюка, съ гербами французскаго Короля. По полученному предписанію отъ высшей власти, тюкъ этотъ немедленно отправленъ былъ въ Букингамскій дворецъ. Потомъ узнали, что въ немъ заключался великолѣпный и полный гардеробъ въ миніатюрѣ, присланный Королемъ Филиппомъ юной дочери англійской Королевы для убора любимой ея куклы. Лучшія парижскія швеи занимались приготовленіемъ этого гардероба, части котораго, отдѣланныя нарочно по весьма дорогой цѣнѣ, составляютъ верхъ совершенства въ своемъ родѣ. Бальный туалетъ этой счастливой куклы, богатствомъ, роскошью и изяществомъ вкуса, можетъ затмить туалетъ не одной княжны, желающей первенствовать въ мірѣ моды. Шелковые чулочки, шитые платочки, шляпы и кружевныя вуали отличаются красотою и превосходнѣйшею отдѣлкою. Все входящее въ составъ гардероба служитъ образцомъ высокаго совершенства, котораго достигли французскія рукодѣлья. Такъ какъ пре-

dozwoli, aby P. Levasseur wrócił do Port-au-Prince na posadę Konsula jeneralnego.

— Miasto St. Germain-en-Laye, w którém się Ludwik XIV-ty urodził, zamyśla wystawić posąg temu Monarsze na jednym z placów swoich. Myśl tę poddał P. Dumas i piérwszy na ten cel 10,000 fr. złożył.

Dnia 18 lutego.

Izba Parów nie obradowała w dniu onegdajszym, zaś Izba Deputowanych zajmowała się projektem do prawa o kanałach.

— Poseł Marokkański wyjechał do Afryki.

— Pisma czasowe donosiły, że Xiążę Joinville ma otrzymać dowództwo floty na morzu Śródziemném; z tego powodu rząd angielski miał uczynić uwagę, że Xiążę jest za młody i za żywy, by mógł dowodzić flotą na morzu, gdzie tak często spotykają się interessa Anglii z francuzkiemi. Mówią, że w skutku tego przedstawienia, dowództwo floty na morzu Śródziemném otrzyma Admirał dojrzalszego wieku, Xiążę zaś otrzyma posłannictwo do Brezylii.

— Kapitan okrętowy Trebouart, który się odznaczył walecznością przy zdobyciu morskich bateryi, w d. 20-m listopada, pod Paraną, mianowany został Kontr-Admirałem.

— Kontr-Admirał Laplace, dowódzca stacyi okrętowéj przy Antyllach i w odnodze Mexykańskiéj, przybył do portu Hajtyjskiego piérwszych dni Stycznia, i miał długą naradę z dowódzcą Lartigue, który prowadził układy z Prezydentem Pierrot, w sprawie P. Dubrac i francuzkiego Konsula jeneralnego P. Levasseur.

— Przygotowania w Tulonie do wyprawy przeciw Madagaskarowi idą pośpiesznie; piechota i artylerya, przeznaczone do niéj, zaczynają już wsiadać na okręt liniowy *Neptune* i fregatę *Belle-Poulle.*

— Minister oświecenia mianował kommissyą, mającą przejrzéć xiążki, używanie w szkołach od uniwersytetu zawisłych.

— Rada gabinetowa zajmowała się wczoraj żądaniam, Gubernatora jeneralnego Algieryi: w skutku tych narad, Minister wojny posyła mu dwa półki jazdy i 4,000 piechoty. Dziewiąty półk strzelców konnych, który prawie zupełnie rozbity został, wraca do Francyi. Półki przeznaczone do Afryki, udają się do Marsylii i Tulonu, skąd na miejsce przeznaczenia przeprawiono będą. Te posiłki podniosą czynne wojsko w Algieryi do 100,000 ludzi.

Anglia.

Londyn, 15 lutego.

W Buckingham odbyły się wczoraj wybory członka Parlamentu w miejsce Sir Tomasza Freemantle, który zrzekł się parlamentowego krzesła Wybór padł jednomyślnie na Margr. Chandos, jedynego syna Xięcia Buckingham. W dziękczynnéj mowie oświadczył Margrabia, że jest zupełnie przeciwny wolności handlowéj, i że piérwszy głos w Izbie Deputowanych, podniesie przeciw środkom P. Peel.

— W *Standard* czytamy: „W tych dniach ciekawość publiczna wzbudzona została przez nadejście do biura komory składowéj w Londynie paki dość znacznéj objętości, opatrzonéj herbami Króla Francuzów. Stosownie do otrzymanego z wyższego miejsca rozkazu, paka ta przesłana natychmiast została do pałacu Buckingham. Dowiedziano się późniéj, że zawierała pyszną i kompletną garderobę w miniaturze, przeznaczoną przez Króla Filipa dla małéj Królewny angielskiéj, do użytku jéj ulubionéj lalki Talenta piérwszych modystów paryzkich użyte zostały dla dostarczenia téj wyprawy, któréj każdy artykuł, umyślnie wyrobiony po bardzo wysokiéj cenie, jest arcydziełem sztuki w swym rodzaju. Toalety balowe téj szczęśliwéj lalki, bogactwem swém i wytwornym smakiem zdolne są przyćmić toaletę nie jednéj Xiężny, ubiegającéj się o palmę elegancyi. Pończoszki jedwabne, haftowane chusteczki do nosa kaszmiry i zasłony z koronek, są nieporównane w piękności i wykończeniu. Są to bardzo ciekawe proby wysokiéj doskonałości, do jakiéj się wzniósł przemysł francuzki. „Że zaś piękna dama nie jest właściwie ubrana, jeżeli niema dyamentów, grzeczny Król Francuzów dodał jeszcze pudełko zawierające spinki, bransoletki i pier-

красная дама не можетъ вполнѣ считаться убранною ежели не имѣетъ алмазовъ, то внимательный французскій Король присовокупилъ еще ящичекъ, заключающій запонки, браслеты и перстни, украшенные алмазами первѣйшихъ сортовъ, и оддѣланные по новѣйшему вкусу.

— Въ *Times* пишутъ, что египетскій Паша упразднилъ англійскую компанію для управленія транзитнымъ торгомъ, а вмѣсто того назначилъ внука своего Аббаса-Пашу губернаторомъ Каира, окруживъ его египетскими и турецкими чиновниками. Построенныя Г. Ваггорномъ станціи, заняты египетскимъ правительствомъ въ свое вѣдѣніе.

16 Февраля.

Нижняя палата получила прошеніе города Глазгова съ 26,000 подписей, въ пользу проекта сэръ Роберта Пиля. Манчестерская комерческая палата, также подала свое мнѣніе въ пользу сего проекта. Городъ Манчестеръ предполагаетъ однакоже просить о совершенной отмѣнѣ закона о хлѣбѣ; по усиліямъ общества противъ закона о хлѣбѣ, собрано тамъ 412,000 подписей.

— Въ наступающую Субботу, сэръ Робертъ Пиль снова дастъ парламентскій обѣдъ. Сэръ Фриментль назначенъ вице-президентомъ таможеннаго управленія, а гр. Ливерпуль, лордомъ каммергеромъ Королевы.

— Корабль *Hibernia* привезъ въ Ливерпуль извѣстіе изъ Соединенныхъ Штатовъ отъ 31-го Января, изъ которыхъ видно, что въ отношеніи дѣлъ Орегона умы успокоились. Въ конгресѣ пренія были довольно жарки: однакоже не льзя опасаться разрыва между обѣими державами.

— Изъ Вашингтона пишутъ, что г-нъ Кальгоунъ вступилъ въ кабинетъ статсъ секретаремъ и что это будетъ содѣйствовать къ сохраненію мира.

— На сихъ дняхъ, докторъ Россійскаго посольства при здѣшнемъ дворѣ, Жоржъ Лефевръ, извѣстный по своимъ сочиненіямъ о медицинѣ, лишилъ себя жизни въ припадкѣ сумасшествія.

17 Февраля.

Завтра, во второй разъ въ это время года, будетъ съѣздъ у Королевы.

— Пренія въ нижнемъ парламентѣ по торговымъ мѣрамъ Г. Пиля, и вчера не были еще кончены. При концѣ засѣданія первый министръ самъ отвѣчалъ на сдѣланныя возраженія противъ его политики. Весьма искусно сообразилъ онъ оба вопроса, занимавшіе вниманіе парламента во время этихъ продолжительныхъ преній, то есть — какимъ образомъ должна быть управляема великая партія, и какъ предотвратить великое народное бѣдствіе и образовать будущую торговую политику? Первый вопросъ тѣсно соединенъ былъ со вторымъ, ибо министръ оправдывалъ личное свое положеніе, въ отношеніи своей партіи, обстоятельствами. Будучи разсматриваемы со стороны партіи, — говорилъ онъ, — предложенныя мною мѣры оказываются самыми дурными, какія только можно было выдумать; но имѣя въ виду обстоятельства, угрожающія бѣдствіемъ и священный долгъ въ отношеніи престола и государства не льзя было не подчиниться необходимости освободить себя отъ всякаго вліянія партіи. За симъ ораторъ назвалъ происшествія, случившіяся со времени оставленія имъ кабинета въ Декабрѣ минувшаго года, и переговоры съ лордомъ Росселемъ относительно образованія кабинета виговъ, съ тою цѣлію, чтобы убѣдить, что онъ охотно предоставилъ, бы другимъ приведеніе въ исполненіе этихъ мѣръ; но такъ какъ его желаніе не сбылось, то онъ считаетъ счастливѣйшимъ въ своей жизни тотъ день, въ который предложилъ открытіе гаваней. Послѣ подробнаго оправданія своихъ хлѣбныхъ мѣръ, министръ сказалъ въ заключеніе, что хотя нѣкоторые члены партіи тори предпочитаютъ немедленное уничтоженіе хлѣбныхъ законовъ — его проекту — перемѣны оныхъ, однакоже онъ будетъ поддерживать свою мѣру; но если бы проектъ сей отвергнутъ былъ соединенными силами партіи тори и виговъ, тогда онъ, согласно желанію парламента, будетъ стараться о немедленномъ уничтоженіи этихъ законовъ. Въ заключеніе рѣчи своей объявилъ, что и другія европейскія государства вынуждены будутъ по примѣру Англіи открыть путь для свободной торговли.

— Въ палатѣ лордовъ герцогъ Ричмондъ предложилъ 200 прошеній противъ уничтоженія охрани-

ściołki dyamentowe najpiękniejszéj wody i oprawione w najnowszym guście.“

— *Times* donosi, że Basza Egiptu zniósł tranzytową kompanią angielską, a w jéj miejscu postanowił wnuka swego Abbasa-Baszę, Gubernatora Kairu, wespół z wielu Egipskimi i Tureckimi urzędnikami. Stacye, wybudowane i urządzone w pustyni na drodze do Suez, przez P. Waghorn, rząd Egipski zajął w swe posiadanie.

Dnia 16 lutego.

Izbie Niższéj nadesłano petycyą miasta Glasgowa, opatrzoną 26,000 podpisów, na korzyść projektu Sir Roberta Peel. Izba handlowa w Manchester oświadczyła się także za pomienionym projektem; mimo to jednak miasto życzy prosić o zupełne zniesienie praw zbożowych. W tym celu, za staraniem związku przeciw prawu zbożowemu, zebrano podpisów w ogóle 412,000,

— Sir Robert Peel daje znowu w przyszłą Sobotę wielki obiad parlamentowy. Sir Freemantle mianowany został Wice-Prezesem urzędu celnego, a Hr. Liverpool Lordem Szambelanem Królowéj.

— Statek *Hibernia* do Liverpool przybyły, przywiózł wiadomości ze Stanów-Zjednoczonych, po dzień 31 stycznia. Z nich dowiadujemy się, że opinija publiczna w przedmiocie kwestyi Oregonu, wzięła tam spokojniejszy kierunek. W kongressie, rozprawy były dosyć żywe: jednakże nie obawiają się już zerwania przyjaznych stosunków między obu krajami.

— Z Washingtonu donoszą także, iż P. Calhoun wejdzie do gabinetu jako sekretarz stanu, i przyczyni się do utrzymania pokoju.

— W tych dniach, Sir George Lefevre, lekarz przy tutejszém poselstwie Rossyjskiem, znany jako pisarz medyczny, odebrał sobie życie w napadzie obłąkania.

Dnia 17 lutego.

Jutro będą po-raz drugi w téj porze roku wielkie pokoje u Królowéj.

— Rozprawy w Izbie Deputowanych nad środkami handlowemi P. Peel, jeszcze i wczoraj nie zostały ukończone. Sam Piérwszy Minister zabrał głos przy końcu posiedzenia, aby odpowiedzieć na czynione zarzuty jego polityce. Bardzo zręcznie i w zajmujący sposób rozirząsał obie kwestye, jakie zajmowały na przemian Izbę w tych długich rozprawach, to jest: jak kierowane być powinno wielkie stronnictwo, i jak odwrócić wielkie narodowe nieszczęście i przyszłą politykę handlową ukształcić? Piérwsza kwestya rozpłynęła się w drugiéj: Minister usprawiedliwiał bowiem osobiste swe stanowisko względem swego stronnictwa przez szczególne teraźniejsze okoliczności. Z punktu stronnictwa uważane, mówił on, środki jego są najgorsze, jakie można było wymyślić; ale mając wzgląd na okoliczności, zagrażające wielkiém nieszczęściem, obowiązek względem tronu i kraju nakazuje zarówno, aby się oswobodzić od wszelkiego wpływu stronniczego. Powtórzył wypadki od czasu jego wystąpienia z gabinetu w Grudniu r. z. i układy z Lordem Russel w celu utworzenia gabinetu wigowskiego, dla okazania, że chętnie pozostawiłby innym przeprowadzenie tych środków. Gdy się jednak to nie powiodło, uważa ten dzień za najszczęśliwszy w swém życiu, w którym zaproponował otwarcie portów. Po obszerném jeszcze usprawiedliwieniu swych środków zbożowych, Minister oświadczył nakoniec, że lubo niektórzy członkowie stronnictwa torysowskiego, przekładają bezzwłoczne zniesienie praw zbożowych nad jego plan modyfikacyi, on jednak przy tym planie obstawać będzie; na przypadek atoli, gdyby tenże przez połączenie się Torysów ze stronnictwem wigowskiém zniweczony został, starać się będzie stosownie do życzeń Izby, o bezzwłoczne tych praw zniesienie. W końcu mowy oświadczył, że i inne kraje europejskie będą zmuszone za przykładem Anglii pójść drogą wolnego handlu.

— W Izbie Lordów Xiąże Richmond złożył 200 petycyi przeciw zniesieniu ceł protekcyjnych. Następnie roz-

тельной пошлины. Послѣдовавшія за симъ пренія относились къ предложенію лорда Бомона, со стороны партіи виговъ, насчетъ наряженія комитета для разсмотрѣнія повинностей; предложеніе сіе, съ добавочною статьею лорда Монтигля, требующею, чтобы въ составъ сего разсмотрѣнія включить также и законные преимущества и денежныя выгоды поземельныхъ владѣтелей, принято было не смотря на сильную протестацію герцога Ричмонда и лорда Станлея.

— Г. Пиль объявилъ вчера въ нижнемъ парламентѣ, что въ настоящемъ собраніи предложитъ билль на счетъ опредѣленія правъ арендаторовъ (оброчниковъ) въ Ирландіи и пополненія существующихъ въ этомъ отношеніи законовъ.

— Изъ Мексики отъ 3 Января пишутъ, что движеніе генерала Паредеса увѣнчано совершеннымъ успѣхомъ; онъ вступилъ уже въ столицу и занимается составленіемъ новаго кабинета. Паредесъ, какъ человѣкъ болѣе образованный, нежели его предшественники, воспользуется своею побѣдою для заключенія мира съ Соединенными Штатами. Флотъ Штатовъ, въ Мексиканскомъ заливѣ, значительно усиленъ.

Германія.

Мюнхенъ, 10 Февраля.

Спѣшимъ обнародовать радостное для Королевской фамиліи и цѣлой Баваріи извѣстіе. Сегодня утромъ, супруга Е. К. В. герцога Луитпольда, благополучно разрѣшилась отъ бремени принцемъ. Сегодня пополудни будетъ обрядъ св крещенія. Принцъ, который по программѣ нареченъ будетъ: Леопольдомъ, Максимиліяномъ, вмѣстѣ съ своею родительницею, находится въ вожделѣнномъ здравіи.

— Кромѣ мужескихъ монастырей, въ Баваріи считается 29 главныхъ и 45 второклассныхъ женскихъ монастырей, въ коихъ находится 1,093 монахини. Въ числѣ сихъ монастырей, 2 ордена Св. Бенедикта, 2 Цистерскіе, 7 Св Доминика, 11 конгрегацій, такъ называемыхъ англійскихъ дамъ, 7 ордена Св. Франциска и 17 сестеръ воспитательницъ.

Виртембергъ.

15-го Февраля, получено въ Канштаттѣ оффиціальное извѣстіе, объ обрученіи Ея Императорскаго Высочества Великой Княжны Ольги Николаевны, съ Наслѣдникомъ Виртембергскаго Престола. Извѣстіе это произвело на жителей столь радостное впечатлѣніе, что они немедленно отправились поздравлять Е. К. Высочество. Кто только могъ, садился на лошадь; и въ одно мгновеніе 150 всадникомъ отправились въ резиденцію, чтобы изъявить возлюбленному сыну Монарха радостныя чувства свои. Е. К. Высочество изволилъ принять депутацію Канштатскихъ жителей, равно какъ и ихъ поздравленіе. Тѣ, которые собрались предъ дворцомъ, громкими восклицаніями изъявили свою радость; послѣ чего собраніе разошлось.

Испанія.

Мадритъ, 11 Февраля

Третьяго дня, коммисія палаты депутатовъ имѣла честь поднести Королевѣ отвѣтъ на тронную рѣчь.

— Сегодня по утру, оффиціальная *Gaceta*, къ неизъяснимому удивленію публики, обнародовала два королевскіе декрета: Первымъ изъ нихъ увольняется генералъ Нарваэзъ отъ должностей военнаго министра и президента министерскаго совѣта; вторымъ назначается военнымъ министромъ генералъ Ронкали; оба скрѣплены министромъ юстиціи Д. Люи Муаяна.

О причинахъ этой внезапной перемѣны, ничего еще съ достовѣрностію не извѣстно. Однакоже вообще утверждаютъ, что она послѣдовала по причинѣ все болѣе и болѣе усиливавшагося недоразумѣнія между генералами Нарваэзомъ и другими членами кабинета. Недоразумѣнія эти дошли до такой степени, что на вчерашнемъ засѣданіи совѣта, генералъ объявилъ рѣшительное требованіе свое, чтобы товарищи его подали въ отставку; но такъ какъ они не хотѣли сего сдѣлать, объявляя, что не оставятъ добровольно своихъ постовъ до тѣхъ поръ, пока имъ сама Королева не прикажетъ сдѣлать этого, то генералъ рѣшился подать собою первый примѣръ, и получивъ аудіенцію у Королевы, подалъ Ея Величеству прошеніе объ отставкѣ, въ томъ, вѣрно, предположеніи, что Королева не приметъ оной. Вслѣдствіе

prawy dotyczyły wniosku Lorda Beaumont, że stronnictwa wigowskiego, o mianowanie komitetu do roztrząśnienia ciężarów na posiadłości gruntowéj opartych. Wniosek ten, z dodatkiem Lorda Monteagle, aby do tego roztrząśnienia włączyć zarazem prawne wyjątki i pieniężne korzyści właścicieli gruntowych, przyjęty został pomimo gwałtownéj protestacyi Xięcia Richmond i Lorda Stanley.

— P. Peel zapowiedział wczoraj w Izbie Deputowanych, że na teraźniejszém zgromadzeniu przełoży bil do uregulowania stosunków dzierżawców (czynszowników) w Irlandyi i do ulepszenia istniejących w tym względzie praw.

— Donoszą z Mexyku, pod dniem 3 m stycznia, że poruszenie Jenerała Paredes zupełnie się powiodło; wszedł do stolicy i zajął się utworzeniem nowego gabinetu. Paredes, oświeceńszy od swoich poprzedników, użyje zapewne zwycięztwa swego na zawarcie pokoju ze Stanami Zjednoczonemi. Flota jednakże tego ostatniego państwa, stojąca w odnodze Mexykańskiéj, znacznie pomnożoną została.

Niemcy.

Monachium, 10 lutego.

Pośpieszamy udzielić wiadomość radosną dla rodziny Królewskiéj i całéj Bawaryi. Dziś rano, małżonka J. K. W. Xięcia Luitpolda, powiła szczęśliwie syna. Chrzest odbędzie się dziś po południu. Młody Xiążę, który według programmu, ma otrzymać imiona Leopold-Maxymilian, znajduje się w najlepszém zdrowiu, wraz z swą dostojną matką.

— Prócz klasztorów męzkich, znajduje się w Bawaryi 29 klasztorów głównych i 45 filialnych dla płci żeńskiéj, liczących 1,093 zakonnic: między pomienionemi klasztorami, jest dwa Benedyktynek, 2 Cystersek, 8 Dominikanek, 11 dam angielskich, 7 franciszkanek i 17 siostr nauczających.

Z Wirtembergii.

Urzędowa wiadomość o zaręczeniu Jej Cesarskiej Wysokości Wielkiej Xiężniczki Olgi Nikołajewny z Następcą Tronu Wirtembergskim, nadeszła 15-go lutego do Kannstatt, i sprawiła na mieszkańcach tak radosne wrażenie iż natychmiast powzięli zamiar osobiście złożyć J. K. Wysokości swe życzenia z tego powodu. Ktokolwiek mógł, dosiadał konia, i wkrótce orszak ze 150 jeźdźców ruszył do rezydencyi, dla wynurzenia ulubionemu synowi Monarchy swych radośnych uczuć. J. K. Wysokość przyjął natychmiast deputacyą obywateli Kanstattu, równie jak ich życzenia. Zgromadzeni przed zamkiem, wesołemi okrzykami pod oknami Królestwa Ich Mość, wynurzyli swą radość; poczém orszak wrócił do domu.

Hiszpania.

Madryt, 11 lutego

Kommissya Izby deputowanych miała zaszczyt złożyć onegdaj Królowéj odpowiedź na mowę tronową.

— Dnia dzisiejszego rano, urzędowa *Gaceta*, z niewypowiedzianém podziwieniem publiczności, ogłosiła dwa dekreta Królewskie: Pierwszy z nich uwalnia Jenerała Narvaez od obowiązków Ministra wojny i Prezesa Rady Ministrów; drugi mianuje Ministrem wojny Jenerała Roncali. Oba podpisane są przez Ministra sprawiedliwości D. Luis Mayans.

O powodach téj tak nagłéj zmiany, nic jeszcze z pewnością wiedzieć nie można. Głoszą jednak ogólnie, że powodem jéj było wzmagające się coraz nieporozumienie między Jenerałem Narvaez i innymi członkami gabinetu. Nieporozumienie to doszło do tego stopnia, iż na wczorajszém posiedzeniu Rady, Jenerał wezwał wręcz swoich kollegów, aby się do dymissyi podali; gdy zaś tego uczynić nie chcieli, oświadczając, iż dopóty dobrowolnie urzędów swoich nie złożą, aż im sama Królowa wyraźnie tego nie rozkaże, Jenerał postanowił dać z siebie piérwszy przykład, i otrzymawszy posłuchanie u Królowéj, podał jéj swoją dymissyą, przypuszczając zapewne, że to jego poświęcenie się nie zostanie przyjętém. W skutek tego, o godz. 10-éj w nocy, wezwani zostali do pałacu na radę inni Ministrowie, których w teatrze szukać musiano. To zgromadzenie, na które wezwano także kilka innych zna-

(2)

сего, въ 10 часовъ по полудни, приглашены были во дворецъ, для совѣщанія, другіе министры, коихъ должны были искать въ театрѣ. Это собраніе, въ которое пригласили также нѣсколько другихъ знатныхъ лицъ, кончилось только въ 5 часовъ утра тѣмъ, что отставка генерала Нарваэза была принята, и министръ юстиціи составилъ оба, вышеупомянутые декрета. Вообще думали, что равно и другіе министры подадутъ въ отставку, хотя только для того, чтобы показать единодушіе, которое, по объявленіямъ ихъ, соединяло министровъ съ генераломъ Нарваэзомъ; сама даже Королева объявила Мартинезу де-ла-Розѣ, что послѣ оставленія должности предсѣдателемъ министерскаго совѣта, Ея Величество должна считать кабинетъ распущенымъ; однако министры не согласились подать добровольно въ отставку, требуя, чтобы они настоящимъ образомъ были удалены. За симъ Королева потребовала къ себѣ маркиза Виллума, и предоставила ему составить новое министерство. Но послѣ неоднократныхъ совѣщаній съ Г. Истуризомъ, маркизомъ Милафлоресомъ и графомъ Эспелетою, маркизъ Вилума объявилъ Королевѣ, что даннаго ему порученія не въ состояніи исполнить, совѣтуя притомъ, чтобы снова генералу Нарваэзу дано было это затруднительное порученіе. Предложеніе сіе Королева, будто бы, приняла съ удовольствіемъ, и въ самомъ дѣлѣ предоставила генералу Нарваэзу образованіе новаго кабинета.

komitych osób, skończyło się dopiéro około godz. 5-éj z rana, na tém, że dymissya Jenerała Narvaeza została przyjętą; poczém Minister sprawiedliwości wygotował oba powyższe dekreta. Powszechnie sądzono, że i inni Ministrowie podadzą się również do dymissyi, choćby tylko dla tego, aby okazać jednozgodność, jaka, według ich kilkakrotnych oświadczeń, łączyła ich z Jenerałem Narvaez. Sama Królowa oświadczyła panu Martinez de la Roza, że po wystąpieniu Prezesa Rady, uważać musi gabinet za rozwiązany; atoli Ministrowie wzbraniali się upraszać sami o swoje uwolnienie, nalegając na to, aby formalnie zostali usunięci. Widząc ten upor Królowa wezwała do siebie Margrabiego Villuma, i poruczyła mu utworzenie nowego ministerstwa. Atoli po kilkakrotnych naradach z panem Isturiz, Margrabią Milaflores i Hrabią Espeleta, Margrabia Villuma oświadczył Królowéj, że danego sobie zlecenia wykonać nie zdoła, radząc jéj, aby znowu Jenerałowi Narvaez uciążliwe to zatrudnienie poruczyła. Radę tę Królowa przyjęła jakoby z zadowoleniem, i poleciła istotnie Jenerałowi Narvaez utworzenie nowego gabinetu.

Турція.

Константинополь, 21 *Января*.

Въ назначеніи высшихъ чиновниковъ Порты произошли важныя измѣненія. Хозревъ Паша, недавно поступившій въ Диванъ, назначенъ Сераскиромъ, т. е. главнокомандующимъ войсками, а бывшій главнокомандующій Сулейманъ Паша, отправится въ Парижъ, въ качествѣ посланника. Намѣстникъ въ Трапезундѣ, Абдулахъ Паша, срѣшенъ отъ должности, а на мѣсто его назначенъ министръ торговли, Галиль Паша; въ сію же послѣднюю должность поступилъ бывшій по сіе время посланникомъ въ Парижѣ, Саримъ Эфендій. Вновь учрежденное министерство полиціи ввѣрено Моссульскому намѣстнику, Гафизу-Пашѣ; но предмѣстія Пера и Галата, въ полицейскомъ отношеніи, остаются временно подъ управленіемъ верховнаго адмирала, Али-Паши. Членъ государственнаго совѣта Арифъ Паша, назначенъ министромъ земледѣлія, а Гифзи-Деде-Паша и Шагибъ-Эффендій, членами совѣта земледѣлія. Вновь назначенный Сераскиръ живетъ въ домѣ, издавна предназначенномъ для помѣщенія Сераскировъ, а Дарбопоръ Решидъ-Паша, каймаканъ Султанской гвардіи, живетъ въ Скутари.

— Между турецкими министрами господствуетъ теперь согласіе и единодушіе; партія прежней системы примирилась, какъ видно, съ партіею преобразователей. Хозревъ-Паша состоитъ въ дружественныхъ сношеніяхъ съ Решидомъ Пашею, и утверждаютъ, что Решидъ-Паша прежняго своего непріятеля, министра финансовъ Нафизъ-Пашу, обнялъ публично въ государственномъ совѣтѣ, и такимъ образомъ довершилъ общее примиреніе. Европейская дипломатія довольна вообще поведеніемъ настоящаго кабинета, который въ отношеніи всѣхъ внѣшнихъ вопросовъ обнаруживаетъ большое снисхожденіе.

— Порта назначила шейху Друзовъ, Гамуду, имѣть жительство въ городѣ Исмидѣ, близъ Константинополя, и на содержаніе его отпускать по 2,000 піастровъ въ мѣсяцъ. На дняхъ онъ переѣхалъ въ этотъ городъ, въ сопровожденіи одного штабъ офицера морскихъ войскъ. Мѣстный начальникъ отвелъ выгодный домъ для его помѣщенія.

— Въ медицинскомъ училищѣ, въ Галатѣ, число воспитанниковъ умножилось до 600.

Turcya.

Konstantynopol, 21 *stycznia*.

W osadzeniu wyższych posad urzędniczych państwa Tureckiego znowu ważne zaszły zmiany Chozrew-Basza, niedawno powołany do dywanu, został Seraskierem czyli głównodowodzącym wojskiem, a dotychczasowy Seraskier Sulejman-Basza, uda się do Paryża, jako Poseł. Namiestnik w Trapezuncie, Abdullah-Basza został złożony z urzędu; miejsce jego otrzymał Minister handlu, Halil Basza; Ministrem zaś handlu mianowany został dotychczasowy Poseł w Paryżu, Sarim-Efendi. Nowo utworzony urząd Ministra policyi, nadano namiestnikowi w Mossulu, Hafizowi-Baszy; tymczasowo wszakże dozór policyjny nad Perą i Galatą pozostaje przy wielkim admirale, Mehmedzie Ali-Baszy. Prócz tego, Aarif-Basza, członek rady państwa, mianowany Ministrem rolnictwa; Hifzi Dede-Basza i Szehib-Efendy członkami rady rolniczéj. Nowy Seraskier zamieszkuje pałac, od dawnych czasów w Stambule zajmowany przez dygnitarzy piastujących tę godność; Darbopor-Reszyd-Basza zaś, jako Kajmakan gwardyi Sułtańskiéj, mieszka w Skutari.

— Pomiędzy Ministrami tureckimi panuje w téj chwili największa zgoda i jedność. Stronnictwo dawnego systemu pojednało się, jak widać ze stronnictwem reformatorów. Chozrew-Basza zostaje w przyjacielskich stosunkach z Reszyd-Baszą, i zapewniają, że Reszyd-Basza także drugiego dawniejszego swego nieprzyjaciela, Ministra skarbu Nafiz-Baszę, uściskał publicznie w Radzie Stanu, i tym sposobem dopełnił powszechnego pojednania. Dyplomacya Europejska zadowoloną jest w ogólności z postępowania obecnego gabinetu, który we wszystkich kwestyach zewnętrznych okazuje wielką powolność i uległość.

— Szeikowi Druzów, Hamudowi, wyznaczyła Porta na miejsce pobytu miasto Ismid, w pobliżu Stambułu, z pensyą miesięczną 2,000 piastrów. Przed trzema dniami przewieziony on został do wspomnionego miasta, w towarzystwie Półkownika marynarki. Gubernator tameczny przygotował dlań dom wygodny.

— Liczba uczniów w szkole lekarskiéj Galata-Serai podniesioną została do 600.

ВИЛЬНА, въ Тип. Ѳ. Гликсберга—Печ. позвол. 26-го Февраля 1846 г. Испр. долж. Ценз. и Кав. *А. Мухинъ*.